

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prečinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 23 avgust 1940
God. XI • Broj 34

NIŠTA NAS NEĆE OMESTI!

Živimo u izvanrednim vremenima kad su mogući svi najneočekivaniji obrti, u kojima nikakvo predviđanje nema pouzdanih osnova. Apokaliptička lomljava događaja demantuje svaki dan najumnija proricanja i nema ni duhovne oštroumnosti ni vidovitosti koja će sigurno nagovestiti šta donosi sutrašnji dan.

S tim elementom neizvesnosti mora da računa i Sokolstvo u svom radu. Ono treba da za ova izvanredna vremena izradi i svoj izvanredni metod i da nauči duh da radi u buri događaja i borbi. To je nov metod na koji treba priviknuti Sokolstvo i sokolske vode i sokolske borce. Ne dati se smesti ni od ljudi ni od događaja. Naučiti boriti se u buri i oluji sa pouzdanim kompasom koji nam daju JASAN CILJ I ČVRSTA VERA. Ne može se uvek uraditi ono što se reklo i predvidelo ali se uvek može DATI MAK-SIMUM NAPORA kojim nas oboružava naša vera u ideale za koje radimo i jasan cilj koji ne ispuštamo iz vida. Naš CILJ je jasan: pomoći Otadžbini u ovim presudnim vremenima svim moralnim izvorima svog sokolskog patriotizma i svim materijalnim sredstvima svoje moćne organizacije. Rekosmo, SVIM, jer je došlo vreme kad se treba davati sve od sebe i ništa ne ostavljati za sutra. Naša VERA je jasna: mi čvrsto verujemo da ćemo, nakon svih iskušenja kroz koja prolazimo i kroz koja ćemo proći, Božijom pomoću, videti jedan nov Svet ozaren idealima za koje radimo i da ćemo sretni živeti u Jugoslaviji, srećnoj i moćnoj i večnoj.

Ništa nas ne može skrenuti sa puta te čvrste i nesalomne vere. Biće i padanja i dizanja biće i mračnih dana i tamnih oblaka ali ništa neće moći da zamrači zlatno sunce naše vere. Mi smo se naučili da i sa dna groba gledamo sretni u zvezde.

S tim jasnim ciljem i s tom neugašivom verom oboružajmo se u današnja nesigurna vremena. Onda neće biti malodušnosti ako nam se pred lepo zamišljen plan ispreče okolnosti koje po svim putevima seje neuravnotežena sadašnjica. Niti će biti razočaranja. Junak i radnik ne pozna to osećanje. Nema razočarenja za sokole; ima samo neuspeha. A borac uči i iz neuspeha. Kad se Marku polomilo koplje, on se mašao perna buzdovana; a kad je buzdovanu pera polomio on se laćao britke sablje i s konja sleo i u prsa se hvatao i zubima za grlo hvatao. Bori se s čim se može i radi se koliko se može. Ali se gleda uvek u cilj i čuva vatra vere u srcu.

NE DATI SE OMESTI! Ni pred jednom nepredviđenošću ni pred kakvim iskušenjima. Potresi koji lome države lome JOŠ VIŠE DUŠE NARODA. Nezna se šta je važnije: čuvati netaknutom dušu i veru naroda ili granice njegove države. Zato smo i Sokolskoj odbranbenoj pripravnosti dali kao glavni zadatak: čuvanje moralne boračke sposobnosti naroda, njegove vere u sebe i u svoju dobru sudbinu. Juriši na te moralne tvrdave nacije se vrše. Vera nacije hoće da se minira. Srećom, veruje narod, veruje ratnik i borac, veruje seljak i trudbenik. Samo iz kafanskih političkih jazbina, iz tamnih busija jednog dela budžaklijskog žurnalizma i problematične publicistike iz poročnih odaja sumnjivih bogataša i političkih skrojevica i pohlepnička struji otrovni duh defetističkog malodušja i kukavičluka. I nije čudo što se ta zmija izdaje okomila, lukavo krijući noge, i na Sokolstvo. Jer zna da se tu krije snaga nacionalne vere i jugoslovenske mladosti koja će stuci glavu svim zmijama malodušja i kukavičluka u ovoj zemlji. Ni tu se nećemo dati smesti! NIČIM SE NA SVETU, kad služimo svom Kralju, svojoj Otadžbini i svom Narodu, NE-DAMO SMESTI nikakvom silom niti ikakvim lukavstvom. Ni ovim poslednjim, koje je stare dušmane sokolske i nacionalne preobuklo u novo ruho koje nije moglo da sakrije stari, dobro nam poznati, — rep! Nikad nismo bili potrebniji Kralju i Narodu nego u ovim časovima. I nikad jedna složna nacionalna organizacija, slivena kao čelik u jednoj veri i u stremljenju jednom istom cilju nije bila dragocenija Otadžbini nego sada. I stoga i dobijamo udarce. A stoga što to znamo, naćićemo divovske moralne snage da izvršimo dužnost prema Otadžbini. Mi znamo svoj cilj mi nosimo visoko veru u veliku jugoslovensku sudbinu. I NIŠTA NAS NEĆE ZAUSTAVITI NA PUTU NAŠE VELIKE MISIJE. R.

Потребан нам је максимум наших напора!

Три месеца јесенске радне кампање треба испунити богатим програмом рада

Свака јединица дужна је да изради програм рада за три јесенска месеца

Уласком у јесен почиње нов радни период у свим подручјима националног живота у нашем соколском раду. Треба за тај период рада извршити одмах темељите припреме и израдити план како би ова три месеца рада била испуњена потрострученим стваралаштвом у свим гранама рада. Сад кад се прибиру око соколских јединица у граду нове снаге, враћају соколски радници са допушта и одмора; кад за соколске јединице у селу престају напорни дневни послови и настаје период мирнијег рада који чланству даје више слободе учешћа у соколском раду — треба приступити утрострученим снагама на извршење соколских задатака. Да би се то могло смишљено извести потребно

је да свака јединица изради за себе

ПЛАН РАДА ЗА МЕСЕЦЕ СЕПТЕМБАР, ОКТОБАР И НОВЕМБАР.

Свака јединица, жупа, друштво и чета треба да у току идуће недеље или најдаље до средине септембра одрже нарочиту пленарну седницу на којој ће се тачно одредити план рада за наредна три месеца и још тачније распоредити свачије дужности и свачији удео у извођењу тог плана.

Да би помогли јединицама у изради плана ми ћемо да изнесемо неколико задатака које би требало, према приликама и потребама сваке јединице, узети у обзир при изради тога плана. Пре свега треба мислити на оно што је претпоставка за у-

спех сваког већег потхвата редовни послови администрације доведу у ред. На то је да се они ситни и рочито треба прегледати књиге благајне и довести их у ред.

Ревизиони одбор треба да у току месеца септембра изврши преглед благајничког пословања сваке јединице и о томе извести жупу.

Теловежбеном раду треба одмах посветити пуну пажњу. Треба изнаћи начин да се прикупи што већи број вежбача у наше вежбаонице. Питање нашег нараштаја и деце треба нарочито темељито претрести и наћи могућности да се што већи број наше омладине привуче на вежбу. Соколској одбранбеној приправности треба посветити нарочиту пажњу. Треба одмах сад размислити о зимским приредбама (академијама и сл.) јединица и одмах сад приближно одредити дан приредбе, почети са изградом програма и увежбавањем. Нека се не остави св за последњи час!

Јесен и зима су доба просветног рада. Стога треба у овом погледу израдити план по коме би се идућа три месеца што боље искористила за просветни соколски рад. Просветар треба да окупи око себе што већи број вредних просветних радника који ће му бити помагачи у извођењу плана. Треба већ сад израдити програм говора пред врстом, предавања, план за издавање књига, просветних вечери, и слично. Треба сад размислити о могућности да се оснује дилетантска, позоришна, луткарска, певачка, музичка секција. Кад је већ Савез успео да организује сталну недељну радио службу нека се размисли о набавци радио апарата и о организацији заједничких слушања вести.

Добро је претрести могућност организовања недељних „Соколских просветних вечери.“

То су вечери са просветно-забавним програмом по узору на усмене новине. Ту се кратко изложене актуел-

НЕ ПОБЕЖЕ НИКАД СА МЕГДАНА СИБ СОКОЛЕ ОД ЦРНИЈЕ ВРАНА

не теме (по 10—15 минута) мешају са лепим рецитацијама, певањем, музичким ко-мадима, репортажама, кратким сценама итд., тако да се добије једно угодно село са поучним садржајем. То би нарочито привукло соколске и вансоколске масе у градске јединице.

У јединицама на селу треба, поред осталог, претрести

могућност одржавања разних пољопривредних, хигијенских, просветних, алфаветских и домаћичких течајева.

На селу треба искористити јесен и зиму поред тога на размишљање и припреме око покретања акције за оснивање задруга и давања потстрека за друге корисне акције на подизању и прошећивању народа на селу. Незаборавајући на јесенску садњу воћака па зато преко својих жупа тражити од вођарских управа потребне саднице!

Одмах сад треба размислити о могућности

оснивања четних кошева (хамбарева) који су већ досад у неким крајевима донели велике користи а који ће ове тешке године бити крвава потреба нашег села.

Треба, уопште, узети у озбиљан претрес проблем прехране на селу. Требају у том циљу да се удруже и организују чете читавог једног краја и да се са својим матичним друштвима донесе потребна одлука и мере. Размислити о могућности просветног рада међу сеоским женама у виду оснивања у оквиру Соколске чете „Кола Соколица“ као њене секције са претежно домаћичким програмом рада.

У градским јединицама већ сад радити на једној, на широко заснованој социјалној акцији Зимске помоћи која ће или ићи самостално

Sokolska štafeta 1940

Podigle se čete male
Podigle se da pohrle
Sa svih strana slavskog juga
Do kraljevskog Beograda.
Male čete sokolova
Hrle drumom, hrle šumom
I u trku pozdrav nose
Svih sokola Bratu Prvom.
Pozdrav nose Petru Kralju
Drugom Karadorđeviću
Da na Njegov dan rođenja
Ljubav Mu iskažu svaku.
Šesti septembra dan taj je
Sjajem svojim koji duše
Naše greje, obasjava
Nadam našim krila daje;
Krila daje da u letu
Dušom brže se prenesu,
Do sledećeg rođendana,
Kad na presto stupitiće
Slavnih svojih prethodnika
Da uz Petra, Aleksandra,
I On nama bude dika.

Mnogo želja duša naših

I srdaca ražarenih
Pozdravi Ti naši nose
Starešino, nado naša:
„Da bi sretan zdrav nam bio,
Da bi dugo poživio,
Nek' Bog pravde svakom slavom
Krunu Tvoju vekom kiti,
Da sva sreća sa nebasa
Na Tvoj slavni dom se sleže
S Njime blagi usud neka
Sve živote naše veže.
Te živote, žrtvu velju,
Darujemo Tebi Kralju
Njome ispisasmo traku
Venca Tvome rođendanu.
Oj Kralju, samo zovi:
Veruj, svi će sokolovi
Znat pretvoriti reč u delo
Jedna duša grad i selo,
Sokolovi svuda sivi
Miso istu svetu nose:
Jugoslavija nek' živi,
Kralja nam poživi Bože!“

V. H.

или удружено са акцијама других организација. Свакако је и национална и социјална дужност соколства да ове године држи на око оне тешке социјалне невоље које ће морати наићи као одјек општих прилика у свијету. Свом снагом своје организације треба соколство да се баци на ово социјално дело и да учини све што је у његовој моћи да се социјалне невоље ублаже и умање. На селима то треба учинити такођер у размерама и могућностима које пружа село.

Свакако је дужност и сваке соколске организације и сваког соколског појединца да овог пута учини све, стварно „откидајући од уста“, да се манифестује истинска солидарност свих у овим тешкоћама које нам је донело тешко време које проживљује човечанство. Идеја „Соколске одбрамбене приправности“ и „Соколске Петрове петолетке“ треба да дају биљег читавом нашем деловању па и ова три месеца за које са цињавамо програм. Стога ова два питања треба наро-

чито претрести у духу ин-струкција које јединица добија од Савеза и жупе.

Изнели смо само неколико сугестија за Соколску јесенску радну кампању 1940 г. Знамо да има још много других и кориснијих иницијатива које ће наше жупе, друштва и јединице унети у свој план. Било би корисно ако би се оне саопшtile „Соколском гласнику“ како би њиховим објављивањем била дата могућност и другим јединицама да се њима користе.

Али главно је изградити план, одмерити задатке према својој снази и могућностима, распоредити тачно дужности и одговорности и стално контролисати његово извођење.

Ми немамо времена! Треба радити не губећи часа, смишљено и са планом. Соколска јесенска радна кампања треба да покрене све јединице да у три месеца даду максимум оног што се може дати.

Јер су прилике такве да нам треба максимум наших напора. Сад ја икад!

P.

Saopštenja Saveza Sokola Kr. J.

У последње време у једном делу наше дневне штампе изнесена су пред јавност питања о извесним организацијама у нашој земљи и о духу и карактеру рада тих организација.

Tom prilikom, u nekoliko momenata, dodirnuta je naša jugoslovenska sokolska organizacija, Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije. Na više ili manje prikriven ili otvoren način, unesene su u javnost izvesne aluzije koje, smatramo, imaju određen cilj i tendenciju, suprotnu interesima Sokolstva i njegovog rodoljubivog i ispravnog nacionalnog rada.

U nizu tih pojava, jedan beogradski list publikovao je napis, koji stoji u vezi sa gornjim pitanjima i koji dira u bitne interese Sokolstva. Verodostojnost i legalnost objavljenog materijala biće najskorije uzeta u pretres od nadležnog sokolskog foruma, koji će o svemu doneti određene i dostojne mere.

Cekajući meritorne odluke odgovarajućeg sokolskog tela, Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije za sada izjavljuje:

Jugoslovensko Sokolstvo u svom nacionalnom i rodoljubivom radu, rukovodeno je danas, kao i uvek dosad, jedino dubokom ljubavlju prema Kralju, narodu i otadžbini. Ovaj rad potreban je u veoma pojačanoj meri naročito danas, u ovim preozbiljnim vremenima.

Značajno je da pomenute aluzije i tendencije dolaze upravo u vreme najsnažnijeg zamaha i dinamike sokolske delatnosti uopšte: u najživljem tempu rada na Sokolskoj Petrovoj Petoletnici, u momentu spremanja značajne proslave na Mojkovcu, u vremenu rada na odbranbenoj pripravnosti, kojom naše Sokolstvo veruje da će učiniti jednu od velikih svojih dužnosti i usluga za dobro Kralja, zemlje i naroda.

Ujedno Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije izjavljuje da će, pored svega toga, sokolska organizacija, svesna svoje odgovornosti, nastaviti sa svojim radom u istome duhu i sa istim ciljevima, kojima je i do sada rukovodilo. Naš rad, uvek javan i otvoren, sa puno vere ostavljamo najvišem sudu našega naroda, iz čije duše crpemo snagu za sve što činimo.

Objavljivanje rezolucije beogradske Sokolske župe u jednom beogradskom političkom listu i ukopčavanje njeno u jednu političku kampanju sa posebnim karakterom i ciljevima izazvalo je DUBOKO NEGODOVANJE U SVIM SOKOLSKIM REDOVIMA U ZEMLJI. Slučaj se smatra kao najteže ograđenje o sokolske interese koji je zabeležen u analima naše sokolske porodice. Savez je pozvan da tim povodom preduzme najoštrije mere da očuva čast, jedinstvo i duh discipline toliko potrebne u ovim teškim vremenima. Na sinoćnoj sednici Izvršnog odbora usvojene su sve mere da se ovaj slučaj likvidira onako kako odgovara interesima i časti sokolske organizacije.

Почаст херојима у Сталаћу

У Сталаћу је, 7 о. м., на свечан начин освешћена нова црква и костурница палих јунака у ратовима од 1912 до 1918 године са спомен-плочом. Освешћена цркве присуствовао је велики број народа као и леп број сокола.

Нов прилог историји соколства

Један од наших младих, али веома плодних соколских писаца и песника, један наш агилни соколски радник и некадашњи првак свесловенског нараштаја на утакмицама на слету у Прагу, дакле један свестрани и свестрано информирани соколски функционер, брат Хајрудин Ђурић, професор из Сарајева, обогатио је нашу — још увек скроман, — соколску књижицу једним лепим историским соколским делом. Брат Ђурић је написао књигу под насловом Историја „Српског сокола у Сарајеву“.

Ову своју књигу посветио је писац „Соколима — палим за слободу Југославије“. Ово лепо дело обухвата око 100 страница.

Брат Ђурић при писању ове књиге служио се је — како сам каже у књизи — материјалом, којег је нашао у архиви соколске жупе Сарајево и добивеним подацима, према томе ово дело је из аутентичних извора.

У предатном „Српском соколу“, у његовом развоју постојале су углавном, две фазе:

1) од 1905—1909 године, т. ј. од оснивања „Српског гимнастичког друштва „Душан Силни“ до промене имена у „Српски соко“, и 2) од 1909—1914 године, од промене имена до забране рада.

Српско гимнастичко друштво „Душан Силни“ утемељено је 1905 године. Земаљска влада у Сарајеву одобрила му је рад 20 (7) јануара 1906 г. с примедбом „да је ово друштво подвргнуто контроли и надзору, области, исто тако како остала друштва у Босни и Херцеговини“.

У књизи писац даље износи неколико одломака из правила: о циљу друштва, постизавању циља. Параграф 4 је гласио: „У друштво може ступити, осим њака јавних завода, сваки Србин и Српкиња, припадник Босне и Херцеговине или Аустро-Угарске монархије, а иноземац ако има стално боравиште у овим земљама, — те ко је навршио 18 годину живота и није био судски кажњен ради дјела учињена из користољубља или против морала.“

Чланови су се делили на пет врста: а) почасни, б) добротворни в) утемељачи, г) помагачи, д) редовни (извршујући).

У § 35 било је ово: Одбор са цињавају: старшина и његов заменик, тајник, учитељ, благајник чувар, три одборника и три заменика.

§ 44 је гласио: „Учитељ у споразуму са четовођом управља свима друштвеним вјежбама и излетима“.

§ 51: „Стручном страном друштва управља збор четовођа по пословнику. Овим збором управља учитељ“. § 52: „Четовође бира учитељ, а потврђује их као и пословник управни одбор. У параграфу 56 стајало је: „Друштвена година почиње на Ђурђевдан“, а у § 57: „Службени је језик српски са писмом ћирилицом“.

Параграф 58 предвиђао је ова друштвена обележја: а) друштвено одијело б) друштвени знак са српском народном тробојницом и натписом „Душан Силни“ из Београда и „Обилић“ из Мостара. Часови вјежбања одржавани су у Српској школи (данашња Богословија). Друштво је примало часописе „Срп-

ски соко“ и „Хрватски соко“. Све до 1908 чланови одбора титулишу се називом „господин“, а после 1908 „брат“. Друштво је учествовало на многим приредбама као „Слоге“, „Просвете“, „Добротворни задруге Српкиња“. Углед друштва расао је из дана у дан. Већ одмах у почетку од помагача постали су утемељачи браћа: Др. Војислав Бесаровић, Душан Јефтановић и др. Крсмановић.

У даљем свом излагању писац се детаљно осврће на све значајније промене и одлуке, које су записане у записницима седница Управе, и из записника главних годишњих скупштина. Године 1909/10 изабран је за старшину брат др. Војислав Бесаровић.

На једној одборској седници 1909 године решено је да се обрати Д-ру Шајнеру у Праг за два добра предњака. На истој седници помиње се и први пут име „Српски соко“. Исте године покренуто је питање оснивања Савеза свих српских гимнастичких друштава у Босни и Херцеговини.

Даље писац на веома присту-

пачан и лак начин износи све детаље рада Српског сокола у Сарајеву, износи све извјетке из записника седница Управе, главних годишњих скупштина, свих важнијих одлука, приредба, дописивања са осталим српским гимнастичким друштвима, са Хрватским савезом итд. Затим дописивање са властима, њихове одлуке итд. Износи затим своја опажања и примедбе као и извјештај брата др. Војислава Бесаровића о Српском соколу и његовој улози.

На крају брат писац износи спискове чланова Српског сокола у појединим годинама рада.

Цела књига писана је веома лепо и прегледно те ће у многоме помоћи свима соколима, који се буду бавили соколском историјом, а веома добро ће доћи као уџбеник у предњачким, просветним и идеолошким течајевима, а понајбоље предњачким приправницима, код полагања соколских испита.

Књигу би требало да откупи скоро свака наша соколска јединица.

Брат Хајрудин Ђурић, писац књиге, учинио је много и нека му је и на овом месту признање и хвала. Иван Седлач

„Краљ, народ и Отаџбина остаће им вечно благодарни“

Све националне организације Београда одају пошту и признање херојима црногорске војске

„Над се на Мојковцу буде 1 септембра дизао небу тамјан са молитвом за душе изгинулих јунака у сваном југословенском срцу запалиће се кандило дубоке захвалности борцима и јунацима црногорским“

Националне организације окупљене у Савезу витешких, ратничких и патриотских организација, издали су поводом прославе мојковачке битке овај проглас:

Навршило се 25 година од како је храбра црногорска војска у великом судбоносном часу наше историје убележила у историју нашег народа, још један сјајан подвиг достојан најлепших страница славних анала нашег оружја. Пре 25 година у ове дане, херојска војска Краљевине Србије, пошла је у борбу са надмоћним непријатељем, пожњела победе које ће за вечна времена остати докази наше храбрости и наше воље да ослободимо живимо, морала је да, без помоћи ма са које стране, нападнута од све царевине и једне краљевине, напушта рођено огњиште да би чувајући част оружја и достојанство нације поновила узвишени косовски пример и одлазећи на Голготу сачувала душу.

У часу кад је армија Краљевине Србије, напустивши престоницу, почела да отступа показујући узбудљиве примере јунаштва и морала, једнако као и у данима најславнијих победа, непријатељ смишља паклен план да ударом са бока спречи отступање српских армија и да изврши „обухватни покрет ка Косову где се има потпуно уништити српска војска“, како је гласило наређење маршала Макензена.

У томе мучном часу српска војска, Краљевине Црне Горе, иако малобројна и слабо опремљена, оставила је сјајан доказ јединства националног идеала и осећања и солидарности у одбрани слободе. На фронту од око пет стотина километара она је ушла у борбу са далеко надмоћнијим

непријатељем и у низу борби својим јуначким грудима заштићавала отступање србијанске војске према Јадранском мору. Санџачка војска под командом славног сердара Јанка Вукотића поновила је примере легендарног јунаштва са Вучјег Дола, Царева Лаза, Чева, Граловца Бардањолта и других јуначких попришта на којима је скована неугасива слава црногорског оружја. Мојковачка битка била је крвава и славна круна те јуначке епопеје која је кроз деведесет три дана тешких борби ставила на сјајан испит херојство црногорске војске и њен високи морал у тим најбезнадежнијим и најмучнијим временима које је икад преживљавао наш народ.

Тај подвиг храбре црногорске војске допринео је много, да се повлачење србијанске војске, крунисане трновим венцем албанског мучеништва, успешно изврши и да се тиме омогући да се годину дана касније пре порођена ослободилачка војска огласи победом са сурих кајмакчаланских висова и да две године после тога изврши ослобођење и уједињење целог нашег Југословенског народа.

Али тим подвигом мојковачким потврђена је на узбудљив начин и сваком учињена јасним истина, да се ми увек у тешким часовима наше историје нађемо раме уз раме у одбрану наших вековних идеала и најсветијег од свих њих: слободе и части нашег народа. Истим млеком задојени, истом крви загрејани, истом судбином везани истим националним идеалима вођени наша нација ће у мојковачкој епопеји наћи велики пример за данашња судбоносна времена.

Стога се данас о двадесетогодишњици тог великог историјског догађаја са дубоком поштом клањамо се нама свих хероја који животе положише у борбама црногорске војске и са захвалношћу и поносом се сећамо живих јунака и учесника тих борби. Хвала им за велику историјску услугу коју су учинили нашој слободи својим јунаштвом и

Један од мојковачких хероја: Бригадир Милош Драгишин Меденица

жртвом у најтежим часовима нашим. Хвала им на примеру слоге и јединства који нам оставише у наслеђе и аманет и који ће нам бити драгоцен морална потпора и путоказ у садашњости.

На 1 септембра када се на Мојковцу од 25-годишњици легендарних борби санџачког одреда буде дизао небу тамјан са молитвом за душе изгинулих јунака, у сваком југословенском срцу запалиће се кандило дубоке захвалности и искрене поште борцима и јунацима црногорским.

Краљ, Народ и отаџбина остаће им вечно благодарни.

Народни одбор у Мојковцу позива на прославу

Браћо Црногорци!

Прије четврт вијека, за наш народ трагичне 1915 године, одиграла се **МОЈКОВАЧКА БИТКА** као круна свих напора црногорске војске у чувању отступнице браћи Србијанцима. Та је битка била у данима, када Србија нападнута, од три цара, бијаше тешко угрожена, када Ловћен бијаше у пламену када браћу из Америке непријатељи топљаху, када и најхрабрија срца малаксаваху...

Деведесет дана од Дрине до Мојковца био је ход надчовјечанских напора! То зна добро наш непријатељ са којим се сретосмо на Вихри, Брановини, Бијелом Брду, Кокину Броду, Јавору, (Карађорђево шанац), Дугој Пољани, Новом Пазару, Тугину, Рожају, Савиној води, Штедину, Ругови, Богићевцима и најзад на Мојковцу. То је добро знао и ондашњи врховни командант србијанске војске доцније **Краљ Александар I Ујединитељ** када је нашем умрлом витезу сердару Јанку Вукотићу упутио депешу: „АКО ЗА 24 ЧАСА ЗАДРЖИТЕ НЕПРИЈАТЕЉА ОДУЖИЛИ СТЕ СЕ СРПСТВУ“.

У тим трагичним часовима Голготе наше нације, која је била распета на крсту попут Христа, ми, не само да смо се одужили српству задржавањем непријатеља не 24 часа, ни 24 дана, већ смо на Мојковцу самопрегоријевањем наших најбољих синова непријатеља потукли. Ту на Мојковцу поред наше старе срчаности и одважности црногорски војник је доказао свијест о далекосежним последицама овог и оваквог отпора за Српство и Југославију. Ту је он опет ведра чела погледао Обилића и остале српске витезове.

Четврт вијека је прошло као дан а нама остадохе свјежа сјећања на те велике дане. Сјетимо се оног момента када се они који вјекovima одуживаху Лазарев аманет, бацеше у ватру борбе да у року од 24 часа изврше Александров аманет... Сјетимо се црвеног

снијега по висовима Мојковца и откопавања многобројних хумки преко ноћ покривених црвено-бијелим покровом!... Сјетимо се дирљивих момената који неизбрисиво остадохе у нашим душама... Али сјетимо се херојског замаха и елана мојковачких витезова пред којима се непријатељски командати пораже ни и побијеђени убијаху!

Ове године на 1 септембар прославимо 25-огодишњицу те славне и чувене битке. Окупимо се тога дана и одајмо достојну пошту онима, који своје кости оставише на историјској вратници Мојковцу. Ту на Мојковцу одавно је први топ био вјесник освете Косова, одатле је одјек мојковачког топа пробудио и Милоша и Марка и старог Југ Богдана са његових девет тића, девет Југовића. Ту на Мојковцу, где је прије четврт вијека посљедњег српског топа пламен доказао непријатељима да је свет и непобједив црногорски камен!

БРАЋО!

Овим путем позивамо сву браћу Црногорце да се окупимо и заједнички 1 септембра прославимо нашу славну битку, као круну свих наших напора прије четврт вијека.

Позивамо сву браћу Србе из свију крајева и сву браћу Југословене да заједнички са нама одаду достојну пошту онима, који несесечно положише своје животе за Српство и Југословенство.

Позивамо сву браћу из најближе и даље околине, да овом приликом пред лицем свих учесника отвореним срцем и љубављу засвједоче наше традиционално гостопримство и тиме се покажу достојним сљедбеницима мојковачких витезова.

Нека је слава свим палим народним витезовима у свим мјестима и бојевима за народно ослобођење и Уједињење!

Мојковац 18 авг. 1940

У име народа
**ОДБОР ЗА ПРОСЛАВУ
25-ГОДИШЊИЦЕ МОЈКОВАЧКЕ БИТКЕ**

Нј. V. Краљ кумовао је детету сиромашног хрватског селјака

Село Кљуџ у загребачком срезу доживело је 18 о. м. невидено славље. Тоба дана обављено је свећано крштење дванаестог детета а десетог сина селјака Ивана Филипчића, коме је кумовао Нј. V. Краљ, преко свог заступника, пуковника г. Јанковића из Загребачке, који је доћекан врло свећано, са музиком, славољуклом и поздравним говорима пуним одушевљења за Краља и народну династију. Дете је добило име Петар Павле, то је име Виоког Кума и Кнеза Namesника. Родитељи детета приредили су руџак на коме је било неколико заносних говора а коме се истичала љубав народа према Краљу и државној заједници.

Новине ишћу да се селјаци из ближе и даље околине овог села поносе Виоком пањњом која је указана њиховом суселјанину Филипчићу.

Ogulinske sokole ne mogu zaustaviti nikakve teškoće u radu

Уредњем просторија у дому као и отварањем друштвене читаонице оживео је још јаће цео друштвени живот и рад. Читаоница је svakог дана добро посећена, тако да већ сада броји преко 100 чланова, од тога већи број нашег нараштаја и омладине, што треба служити за пример и нашој старијој браћи и сестрама. Ова читаоница је једина друштвена и културна установа своје врсте у Огулину, ње се је потреба већ давно осећала.

Читаоница је поред дневних и sokolskih listova те разних часописа и ревија, снабдевена разним забавним играма — шах, домино, stolni tenis itd. — тако да наша омладина нема потребе да luta по разним локалимa, где је изложена свакојаким неугодностима. Технички рад у друштву унаоко потеškoћа услед отсузности водника који су на војној вежби, није као ранијих година прекидан.

Токот месеца приредено је неколико успелих излета: на »Klek«, извор »Bistraca«, Јасенак и Рибос

Са излета ogulinskih Sokola на Klek (1.182 м.)

гојилиште у Vitunju крај Огулина, којом приликом су вршени и поједини задатци у S. O. P. Поред тога, одржан је тродневни теџај S. O. P. који је похађало око 30

браће и сестара. Предavaчи су били свршени теџајци S. O. P. б. б. Mrvoš Milan и Katić те сестра Kekić Fana из Karlovca.

Просветни рад друштва такође не заостaje за другим. Тако је недавно основана глaзбена секција, која је већ наступила на два друштвена села те на јавној вежби бр. Cete у Primišlju. У овом

раду очекујемо разумевање и помоћ како друштвене управе тако и остalog чланства, те се надamo, да ћемо успети организирати друштвени jazz, који ће задовољити све друштвене потребе тим више, што нам је за друштвене приредбе највише задавала бриге и троškova глaзба, које у мeсту не можемо добити. M. L.

IZ SLOVENSKOG SVETA

Наши песници

BUGARSKA

Sofijski listovi pridaju veliku važnost pozivu kojim je nemačka oružana sila pozvala u goste 100 članova Udruženja bugarskih rezervnih oficira, da razgledaju između ostaloga front na zapadu i razne jedinice nemačke vojske. Svi pozvani oficiri sudelovali su u Svetskom ratu i većina ih je odlikovana nemačkim ratnim odličjima.

„Hrvatski dnevnik“ javlja, da »Magyar Nemzet« piše: »U poslednje doba raširila se vest, da Bugari i ne govore o makedonskom problemu, čak ga u bugarskom ministarstvu vanjskih poslova i ne smatraju savremenim. U najnovije doba ipak se zapražaju znaci, prema kojima se jugoslovensko-bugarsko teritorijalno pitanje ne postavlja čak ni u ograničenom opsegu. Uostalom i ovaj problem spominje se u obliku nagadanja samo zbog toga, što su se pre desetak dana širile neproverene glasine, da italijansko - jugoslovenski odnosi nisu sasvim nepomućeni. Ali otako i Beograd i Rim naglašuju, da su veze ovih dveju jadranskih sila zadovoljavajuće, javno mišljenje veruje da ne postoji bugarsko - jugoslovensko teritorijalno pitanje.«

Pregovori između Bugarske i Rumunije vode se u Krajovi. Prema dosadašnjim vestima, izgleda da je Rumunija voljna ustupiti Bugarskoj Južnu Dobrudžu sa gradovima Silistrijom i Balčikom.

VESTI IZ SLOVAČKE

DNB javlja iz Bratislave, da je na sednici ministarskog saveta ministar unutrašnjih poslova g. Šanjo Mah izabran za zamenika predsednika vlade.

Prema vestima iz Bratislave, u gradovima koji su današnjoj Slovačkoj vraćeni od Poljske, održaće se velike svečanosti 1 septembra, koji dan će se u tim mestima slaviti kao »dan oslobođenja«. Svečanostima prisustvovaće i predsednik republike sa članovima vlade.

Glasiло Hlinkine garde, „Gardist“, pišući o protuzidovskim

merama, kaže i sledeće:

»Zaštitnici Židova, Čeha i Čehoslovaka te neprijatelji slovačko - nemačkog prijateljstva moraju se izlučiti iz slovačke narodne zajednice... Kada bez smilovanja bude provedeno to načelo, zadovoljno ćemo živeti u Evropi, koju će preurediti vođa A. Hitler. Nekompromitovani vodi slovačkog naroda, koji zaslužuju priznanje zbog svoje prošlosti kao i sadašnjosti, pozivaju vrle Hlinkine gardiste da nastave borbu i rad na pravdnoj i kršćanskoj izgradnji slovačke narodno-socijalističke države.«

IZ OKUPIRANE POLJSKE

Krakovski list „Krakauer Zeitung“, donosi članak pod naslovom: »Mi nismo više zaposednuto područje«, povodom davanja naziva Poljskoj »Generalni guvernement«, u kome između ostalog kaže i sledeće:

»Pobednik je ostao u zemlji i naravno da je iskoristio svoje pobeđničko pravo, ali je u isti mah preuzeo na sebe najveće brige tog područja. Nemački cilj, da stvori u ovom prostoru, i to u najkraće vreme, unutrašnje zadovoljstvo i naravne odnose, postignut je. Generalni guvernement izgubio je karakter jednog ratnog okupiranog područja. Ime »Generalni guvernement« postalo je čvrstim pojmom...«

„Europa Press“ saznaje u Berlinu, da je poslednjih nedelja osloboden najveći deo poljskih vojnika zarobljenika. Skoro svi ovi zarobljenici napustili su već zarobljeničke logore.

Devedeset od sto poljskih zarobljenika uposleno da je na poljoprivrednim radovima, a ostatak u industriji.

IZ ČESKO - MORAVSKOG PROTEKTORATA

Prema podacima Statističkog ureda za Češku i Moravsku, sastavljenim u januaru t. g., na teritoriji Protektorata izlazi 800 čeških listova i revija. Od toga je 48 dnevnika, 164 politička nedeljna lista, preko 100 stručnih listova, 17 znanstvenih časopisa, oko 15 omladinskih revija itd.

IZ UREDNIŠTVA

Iako su još letnje ferije, ovaj broj izdajemo na 8 strana zbog aktuelnog materijala u vezi sa pripremanjem za proslavu Mojkačke bitke, te povodom završetka Savezne prosvetne škole.

Varaždinski sokoli logorovali su u Sloveniji

Naraštajci Sokolskog društva u Varaždinu proveli su 8 dnevno logorovanje u Lenjcu (mjesto Sv. Križ) u neposrednoj blizini Savinje kraj Celja. Petnaest naraštajaca pod vodstvom trojice članova proveli su logorovanje u najstrožoj sokolskoj disciplini, uz određeni dnevni red, na zadovoljstvo starije braće i oduševljenje naraštajaca.

Priredena su dva podalja izleta na vrhunac Gozdника i u Za-

lec, dok su na povratku kući temeljito pregledali Celje.

Samo logorište često su posećivala braća iz Celja, i njihova je zasluga, da su razne poteškoće naraštajci lakoćom svladali. Narocito zahvalnost duguju naraštajci braći Smertniku i Grobelniku, koji su mnogo doprineli, da su naraštajci proveli u ljepoj i bratskoj Sloveniji nekoliko ugodnih dana, a vratili se kući puni volje i snage za daljni sokolski rad.

ЗАВЕТ ЈУГОСЛАВИЈИ

Југославијо наша дико,
Отет нам Те неће нико!
Понос јер си, мајка свију,
За те наша срца бију!

На Твом челу Краљ је млади,
Бољу срећу за Дом гради!
Син је Оца Државника,
Витеза и Мученика.

Уз Њег ништа нас не плаши,
С Њим су мирни дани наши!
Јер уз њега народ стоји,
Кога се и душман боји!

Јер смо сложни, сви једини,
Верни Краљу, Отаџбини.
Спремни за дом себе дати,
Све за Краља жртвовати!
Владимир М. Ђорђевић
Битољ

PAUK

I.

Још нам спомен, у srcu и души,
К'о урезан, на камenu, лежи,
Кад, у сивој пауковој мрежи,
Звер хоћаше народ да угуши.

Обливени у сопственој крви
Знак живота давали смо само,
И, кријући, све гледали тамо
Откуд' sunca zrak dolazi prvi.

А! пауку са душом проданом,
Није било тежине ни мрака.
Са суровом црном хордом
страном

Он је и'о преко наших рака
И плјувао на sokolska крила,
Што демону nisu verna bila...

II.

No, када су тамне ноћи вео
Храбре чете на пушкатам дигле
И у лету, с буктинјам, стигле
Да осветле и наш видик ceo,

Одлучи се, да се дуг не плаћа
Ни' изриче заслужена казна,
Јер то траже и начела разна:
„У слободи ми смо сада браћа!“

И одлазе' с крваве арене,
Crni pauk kobno ruho menja,
И у добу, без стварног поштенја,

Кад се људи по богатству цене,
Med' prvima u svom rodu sede
И за мрежу nove konce prede!...
STANKO O. STANKOVIĆ

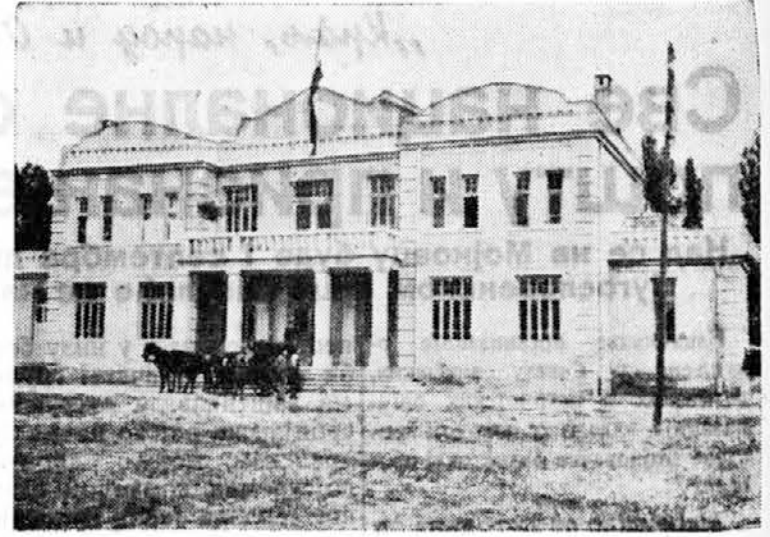
NJ. V. KRALJICA KUMUJE DETETU SIROMAŠNOG SELJAKA

Nj. V. Kraljica Marija blagoizvolela primiti se kumstva dvanaestom detetu seljaka Gjure Rudinskog iz Subotice, kome su na životu sva deca, tj. svih jedanaestoro od kojih najstarije ima 20 godina. Nj. V. Kraljicu zastupao je major g. Ivo Šnur, a krštenje je na svečan način obavljeno u župnoj crkvi sv. Roka. Po bunjevačkom običaju roditelji su visokoj Kumi poklonili zlatom vezene papuče. Izaslanik Nj. V. Kraljice predao im je Kumin Dar. Članovi ove siromašne porodice neobično su zadovoljni visokom pažnjom i smatraju ovaj dan za najveći praznik u njihovom životu.

PREDLOG O UČENJU RUSKOG JEZIKA U SREDNJIM ŠKOLAMA

Povodom odluke ministra prosvete o učenju nemačkoga i italijanskoga jezika u srednjim školama, „Jutro“, predlaže, da se uvede u srednje škole učenje i ruskog jezika, pa na koncu piše ovo:

»Pri traženju novih puteva jugoslovenske kulturne politike, ne ćemo smeti propustiti, da održavamo veze i sa velikim ruskim jezikom, kojemu je isti koren kao i našem jeziku.«

Sokolski dom u Bitolju

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolska četa Primišlje, župa Karlovac, priredila je vrlo uspešnu zabavu na dan 2 VIII 1940 t. j. na Sv. Iliju u lijepo ukrašenim školskim prostorijama, pred velikim brojem publike, koju je pozdravio brat starešina Kovačević Radovan. Program, sastavljen od desetak biranih tačaka, bio je izveden na opšte udivljenje i zadovoljstvo. Narocito se svidela izvedba Nušićevog komada „Svjetski rat“.

7982, 9341, 3374, 7681, 3058, 1826, 5547, 4188, 8937, 4381, 5395, 258, 4107, 8210, 5332, 4010, 9300, 4023, 9917, 9388, 6102, 4433, 2265, 1159, 3005, 7442, 9232, 4689, 6487, 4122, 5191, 7644, 1962, 6638, 5092, 9036, 3162, 4207, 3375, 6617, 4567, 3236, 4177, 4523, 6393, 994, 2011, 4494, 2742, 7627, 4086, 4597, 2967, 6661, 3059, 1043, 4040, 5161, 7652, 9521, 2334, 7593, 1147, 8231, 6149, 4568, 9006, 8984, 1791.

KRATKE VESTI

Sokolsko društvo u Starom Bečeu podiže sokolski dom. Dom će nositi ime „Spomen-dom Kralja Aleksandra Ujedinitelja“. Prošlog meseca udareni su temelji doma. Prilikom kopanja suterena nađeni su temelji starog hrama i dve kosturnice. Kosti su pokupljene i prenete na drugo mesto. Idejnu skicu za dom dao je brat Dr. Kosta Petrović a detalje izradio br. Velislav Nikolić iz Petrovgrada. Dom će prema predračunu stati milion i dvesta hiljada dinara. 6 septembra na rodendan Nj. Vel. Kralja Petra biće osvećeni temelji doma, time će i društvo izvršiti svoj najglavniji zavet u okviru Petrove petoljetke.

Sokolsko društvo Poljčane je priredilo dne 15 t. m. svojo društveno loteriju, ki se je vršila ob navzočnosti velikog števila občinstva, na Sokolskem letnom telovadišču. Lepo in ugodno vreme je ta dan pribavilo od bliza in daleč, bratje in sestre in prijatelje sokolstva in je bil ponovno dokaz kako je Sokol Poljčane priljubljen. Društveni odbor je skrbel za svestransko ugodnost navzočima, godba Drava pa je z svojim koncertom, razpoloženje obiskalcev loterije nadasve povzdigla tako da je svakdo čeprav ni imel v loteriji sreče, vendar odšel z popolnim zadovoljstvom. Čisti dobiček loterije se bo uporabil za dograditev Sokol-Doma. Svim dobrotnikom ki so na bilo kakšni način pripomogli moralnemu i materijalnemu uspehu prve naše loterije bratska hvala.

Izžrebane števe, so sledeče: 1998, 7904, 4273, 1992, 4400, 352, 2778, 8430, 8665, 3892, 3080, 6371, 4030, 3166, 8884, 1610, 6956, 5792, 1896, 8658, 602, 9498, 5790, 7202, 622, 6424, 1268, 285, 497, 9163, 7368, 3516, 6966, 2612, 4947, 7910, 6404, 2388, 4368, 9547, 7977, 2846, 5954.

Sokolsko društvo Borovo priredilo je prošle subote izlet u Suboticu sa oko 40 pripadnika. Na stanici ih je pozdravio načelnik br Temali i poveo ih da razgledaju Sokolski dom i varoš. Uveče je priredeno zajedničko večer sokola iz Borova, Mola i Subotice. U nedelju su počele utakmice u odbojki dizanjem zastave i pevanjem »Oj Sloveni«. Najpre su igrali Sokoli iz Borova sa braćom iz Mola, koji su pobedili borovsku braću sa 2:0. Zatim pobeđuje Subotica I Suboticu II sa 2:0. Posle toga pobeđuje Subotica I braću iz Mola sa 2:1. Sokoli iz Borova zatim pobeđuju Suboticu II sa 2:1. Naraštajci Subotice igrali su sa naraštajcima iz Borova i pobedili ih sa 2:0.

Na zajedničkom ručku toplo je pozdravio goste starešina subotičkog društva brat L. Tešić. Posle podne je na svečan način spuštena zastava. Subotički Sokoli srdačno su ispratili goste, koji su ovim izletom bili vrlo zadovoljni.

Sarajevski sokoli, na čelu sa starešinom župe Dr. Besarovićem i pretstavnicima društva, srdačno su pozdravili na ispraćaju generala brata Ljubu Novakovića, koji je premešten u Trebinje za komandanta artiljerije Zetske divizije, žaleći njegov odlazak, jer je brat Novaković uzimao aktivnog učešća u svim sokolskim potrebama.

Sokolsko društvo Jezica, Slovenija, proslavilo je dvadeset godišnjicu rada javnim nastupom preprošle nedelje, koji je uspeo u svakom pogledu. Blizu 200 vežbača svižu kategorija odalo je najpre pozdrav državnoj zastavi. Brojne gledaoce i zastupnike župe, okružja, društava i četa pozdravio je starešina br. Germek, poslednja dva decenija.

„Пут Бугарске и Југославије је истоветан“!

Предавајући одликовања бугарског Суверена нашим задругарима, рекао је бугарски посланик на нашем Двору, г. Стоилов, следеће:

„Имам задовољство, да вам, господе, предам висока одликовања, којима вас је благоизволео одликовати Њ. В. Цар

Борис III, одајући на тај начин признање вашем раду на пољу братства и напретка југословенског и бугарског задругарства. Ова одликовања нека вам буду усмено на ваш боравак у Софији приликом последњег скупа бугарских задругара, као и доказ да је пут Бугарске и Југославије један и истоветан.“

Ovogodišnji Prosvetno-narodno-odbranbeni tečaj, zabeležio je pun uspeh u radu Četrdeset sokolskih boraca krenulo je u narod iz Savezne prosvetne škole

Da bi se osposobio što veći broj sokolskih prosvetnih radnika u narodu, Savez sokola K. J. drži svake godine, u mesecu avgustu, četrnaestodnevni tečaj, na koji, mu iz svake župe, dolaze po nekoliko slušalaca. Ovogodišnji tečaj održan je od 4—18 avgusta

NASTAVNICI I PREDMETI

Naši nastavnici ulagali su najviše truda, volje i znanja, nastojeći, da što više predadu i prenesu na slušaocce, koji su se, po završenome tečaju, razišli u svoje jedinice i nastavili svoj sokolski

naših mnogobrojnih lepih planina.

Zivot na selu, selo, seljaka, njegove patnje, kulturnu zaostalost, neprosvećenost u nekoliko predavanja prikazao nam je naš sokolski veteran brat D. Brzaković. On je sokolstvo okarakterisao kao zdravu i demokratsku organizaciju, čija je uloga za narod i državu velika i presudna.

O važnosti i ulozi štampe, kao najmoćnijem činiocu propagande, sokolskoj štampi, njenim dobrim i rdavim stranama govorio nam je, u tri predavanja, brat Dr. T. Protić. Predavač je u kratkim potezima ocrtao ogromnu vrednost u današnje vreme štampe, a pogotovu za nas naše, navodeći razna načela, koja su karakteristična za vrednost štampe, a od kojih ćemo pomenuti najvažnija:

»Naša štampa je izraz i ogledalo našega rada« — »štampa je ogledalo kulture« — »Napredna štampa je izraz i potreba naprednoga naroda« — »Po uspehu naše sokolske štampe meri se naša sokolska snaga i svest« — »Jačina naše štampe, to je jačina sokolstva«.

Vrlo ubedljiva predavanja o **u-ticaju vežbe na čoveče telo,** potkrepljena naučnim dokazima, o-

nih škola u izgrađivanju Sokola bila su i mladoga brata E. Antonijetića, učitelja.

OSTALA PREDAVANJA

Pored pomenutih predavanja držana su i ova: o štednji, o trezvenosti, sistemu telesnog vežba-

mo oni koji visoko drže sokolsku zastavu.

IZLETI

Za vreme trajanja tečaja, slušaoci su razgledali lovački muzej u Topčideru, Muzej kneza Pavla i Zoološki vrt.

Učesnici tečaja sa nastavnicima

kao i ranije u Studentskome domu, a, pored prosvetnog, imao je narodno - odbranbeni karakter. Na njemu su predavali naši stari i prekaljeni sokolski radnici koje, pored znanja i sposobnosti, krasi još i velika ljubav i želja da sve tečajce što više osposobe, kako bi mogli da budu dostojni sledbenici Tyrševih ideja.

TEČAJEVCI

Učesnici po župama su bili: iz župe Beograd: Jovanka Andrejević, Mila Dragović, Aleksandar Mišić, Slobodan Nikolić; Varaždin: Aleksandar Krnoul, Eugen Krištofić, Franjo Bence; Zagreb: Fran Božo; Karlovac: Branko Freljh, Vladimir Pavić, Ljubo Sabljčić; Kragujevac: Josip Prohaska, Lazar Tonić, Radovan Veljović, Hranislav Stevanović; Kranj: Rudolf Potrata i Stana Rodman; Ljubljana: Jože Brodoško, Karol Banić, Pavel Moljk; Maribor: Josip Križnjić, Maks Kavčić, Nada Paglavac; Mostar: Duška Matijašević i Lazar Prnjatović; N. Sad: Bogdan Bojanić i Ivan Kosovac; N. Mesto: Dušan Dular, Zlatka Majhen, Odon Pakiž; Osijek: Ljubica Kojda i Milutin Vučićević; Petrovgrad: Alija Čorda i Radica Rotarov; Sarajevo: Uroš Zarić; Skoplje: Božidar Vidojević i Jovan Parlić; Split: Dr. Jaka Herceg; Sušak: Javorka Vodopivec, Nereo Milin; Šibenik: Albert Miljić, Dujo Belamarić i Kosovka Jurišić; Tuzla: Kamenko Milisavljević.

rad na stvaranju boljeg, moralnijeg i svesnijeg čoveka, koji je, nažalost, još dosta zaostao.

Znamo da se u svima našim jedinicama ne radi podjednako i s istim poletom i oduševljenjem u svakome pravcu, zato što je po našem mišljenju, za potpuni sokolski rad potreban veliki broj spremnih, požrtvovanih, idejnih radnika i boraca, koji će uvek da služe sokolstvu, Kralju, narodu i državi, bez koristi i slave.

Sva predavanja iz oblasti besedništva, sa potrebnim praktičnim uputstvima držao je brat M. Stanojević direktor, predsednik P. O. S. S. K. J. i upravnik škole. Njegova predavanja bila su u neposrednoj vezi sa govorima pred vrstom, debatnim večerima i kritikama.

O sokolskom taborovanju, ideji, osnovima sokolstva i vaspitanju naraštaja govorio je brat prof. M. Skovran. Brat Skovran je vrlo dobro shvatio svoj zadatak i uživao se u predmet, da je svaka njegova reč odzvanjala u dušama tečajaca. On je slušaocima otkrio niz najlepših opažanja iz ovih oblasti sokolskoga rada.

Osobito lepo predavanje je bilo o vaspitanju naraštaja, što je brat Skovran, nesumnjivo, kao dobar vaspitač, mogao lepo i da izloži svoja zapažanja. Govoreći o našem taborovanju, brat predavač nam je tako reljefno prikazao i dokučio njegovu čar, da smo bili pod utiskom, kao da smo pod šatorima ispod neke od

Dična Dalmacija, klasični jug i ponosna prestonica

držao je brat Dr. M. Feliks, sanitetski pukovnik.

O jugoslovenskoj dramskoj književnosti i sokolskim pozorištima, na vrlo lak i tečan, pristupačan i razumljiv način, govorio nam je brat Čeda Zivanović sudski major. Brat Zivanović nam je izneo kulturno prosvetni, ekonomski i umetnički značaj i važnost sokolskih pozorišta. Zatim, objasnio nam je organizaciju pozorišne sekcije, spremanje i izvođenje pozorišnog komada, ulogu glumaca, redioca, uređenje pozornice i drugih pojedinosti i insceniranje raznih zvukova, vatre. Njegova izlaganja su bila tako razumljiva i ubedljiva, da mu mi možemo biti veoma zahvalni.

Impresionivna, jaka, za naše vreme neophodno potrebna, predavanja o organizaciji i sokolskoj odbranbenosti, sokolskoj akciji u narodu i savremenoj propagandi, držao je brat R. Grdić, glavni tajnik S. S. K. J. Brat Grdić, vrlo dobar orator (neka nam izvini!), svojom pronicljivošću, svestranom kulturom, uspeo je da nas ubedi o velikome značaju Sokola u današnjici.

Ne manja važna predavanja o sokolskim tečajevima i ulozi ide-

Zadovoljstvo u blago vaonici nakon rada

nja, praktičnim muzičkim vežbama, statistici, muzici u sokolstvu, zadrugi i zadrugarstvu, savremenim pogledima na telesno vežbanje, naučnoj podlozi sokolstva, jugoslovenskoj književnosti i sokolstvu, sokolskim priredbama, sokolskim čitaonicama i knjižnicama, socijalnim principima Tyrševa sistema, narodno-odbranbenom radu žena, lutkarskom pozorištu, orijentaciji, propagandi putem radija i filma, duševnoj higijeni u narodu, sugestiji, higijeni jugoslovenskoga sela, narodnoj odbranbenosti, nastavi gađanja itd. Jutrom i predveče, svakoga dana, imali smo čas vežbanja.

Sem pomenute braće nastavnika, u školi su predavali i braća: Drag. Atanacković, Bogoljub Krejčik, Milorad Dragić, Miroslav Vojinović, Milan Cvejić, Drag. Valter, Jovan Žepa, Dr. R. Arantović, Dr. Miša Matić, Dr. Grga Bogić, Branko Polić, Svetislav Marić, Dr. Pera Ilić, Atanasije Ilić, Dr. Dimitrije Kristić, Josif Parnicki, Petar Mojsilović, Sava Rajković, Voja Stojanović.

Slušaoci su, možda, zažalili što nisu u redu predavača čuli i brata Dr. Belajčića, I zam. starešine, koji, sprečen drugim sokolskim dužnostima, nije mogao da održi svoje predavanje o Sok. i savremenim prilikama i savrem. orijentaciji sok. u određeno vreme i u potpunosti, već je, u najkraćim potezima, na oproštajnom večeru, izložio braći svoje poglede po tome pitanju, naglasivši da u sokolstvu mogu ostati sa-

Ove godine, međutim, slušaoci nisu imali, zbog izvesnih razloga, sreće da razgledaju i Vojni muzej — našu relikviju, da vide celu marsejsku tragediju.

Tečajci su posetili Pančevo i aerodrom. Za vreme tečaja prikazani su nam mnogi sokolski filmovi i tonfilmovi »Oj, leti sivi Sokole« i iz higijene.

DEBATNE VEČERI

Iako su predavanja bila naporna i držala su se preko celog dana, a kritike i debatne večeri do ukasno uveče, ipak se niko od slušaoca nije požalio da mu je dosadno. Naročito su bile zanimljive debatne večeri, na kojima se razvijala živa i zanimljiva diskusija, a teme debata bile su stručno podesne za današnje vreme (»Mi i naša sredina«, »Slovenska uzajamnost«, »U čemu je snaga sokolstva«, »Sokolska disciplina«).

Pored svega ovoga, tečajci su pokazali primernu disciplinu i mnogo dobre volje, da se što više osposobe za svoje uzvišene sokolske dužnosti, koje ih očekuju u jedinicama. Lepo je bilo videti kako je vladala puna saglasnost među slušaocima, kako se ni trenutka nije pojavila ni najmanja netrpeljivost, kako su se fino razumevali i slagali u svemu oni sa severa i zapada, s onima s istoka i juga. Nesumnjivo, tome je mnogo doprinelo što su u sobama stanovali jedan sa

Ni nastava za gađanje nije izostala!

Ko peva, zlo ne misli

Bistra voda, bistar um

juga, drugi sa severa, da bi se time bolje upoznali.

Nastava na tečaju završena je 16 ov. m. pismenim i usmenim ispitom — govorom pred vrstom od 1 minuta. Završetak tečaja obeležili su slušaoci i odavanjem pošte na grobovima sokolskih velikana, Đ. Paunkoviću i St. Žakuli.

Kao poslednji akt tečajaca bio je pohod na Avalu i Oplenac, 17 ov. m., o čemu će, zbog već pomenutog razloga, biti opširnog izveštaja u sledećem broju lista.

VEŽBA I PROSVETA

Vežbanje i prosvetni rad u sokolstvu ne mogu da isključuju jedan drugi, već imaju za zadatak da stvore harmoniju — 100% Sokola. Idealno je, da tehničar bude i prosvetar i obratno. To smo ove godine imali zadovoljstvo da na tečaju vidimo više od 2/3 tehničara. Osnovni i glavni zadatak ove škole je da budemo vesnici naših uzvišenih sokolskih Tyrševih ideja, da ne dozvolimo

da se u sokolstvo unose ideje ma sa koje strane — bilo sa leve ili desne, da otklonimo sva sumnjičenja. Ojačani telesno, naoružani zdravom našom sokolskom ideologijom, koju zaokružujemo i u potpunjujemo u ovoj školi, bićemo sposobni da svakome gmizavcu, kolebljivcu, slabiču, otkrijemo pravu nacionalnu misao i ideale, Sv. Save, Štrosmajera, Kukuljevića, Karadorda i dr., da svim tim i ostalim doviknemo da je ovo, na čemu živimo, čisto naše jugoslovensko — da ne želimo oslonca ni levo ni desno, već da ćemo sami sebi, iskreno i nesebično, kada to zatreba, pomoći i braniti sve ono što nam je dato u amanet. I u tom upotpunjavanju našeg znanja iz sokolske ideologije, u stvaranju potpunih sokola, borca za naše ideale i težnje leži veliki značaj Prosvetne škole S. S. K. J., čiju važnost upotpunjuju idejne škole.

Slobodan K. Nikolić, stud. slav.

Godišnjica smrti Kralja Petra I Oslobođioca

U petak, 16 o. m., navršilo se 19 godina od smrti Blaženopočivšeg Kralja Petra I Velikog Oslobođioca. Toga dana održana je u Njegovoj zadužbini na Oplencu zaupokojena liturgija sa parastosom i pomenom. Liturgiji i pomenu prisustvovali su maršal Dvora g. Boško Čolak-Antić, direktor zadužbinskog imanja na Oplencu g. Vasa Miletić, predsednik Topolske opštine g. Miloš Jokić, starešine državnih nadležnata i veliki broj građana iz Topole. Posle parastosa prisutni su posluženi po narodnom običaju. Neka je slava Kralju Petru I. Velikom, Oslobođiocu!

HEMCI U ZAGREBU

Kako javlja zagrebачki „Morgenblat“, broj prijava ĥaka za polazak privatne nemačke gimnazije raste svakim danom. Računa se, da ĥe broj ĥaka veĥ u prvoj godini doseći četiri stotine. Za prvi razred položilo je prijemni ispit 80 dece, dok se za ispite, koji su bili predvišeni za 9., a odgošeni na 15 avgust prijavilo 76 dece. Tako se za prvi razred prijavilo ukupno 165 dece. Broj ĥaka u ostalim razredima je sledeći: II razred 41 ĥak, treći razred 36, četvrti razred 25, peti razred 30 ĥaka, šesti razred 22, sedmi razred 24 i osmi razred 22 ĥaka. Taj broj meĥutim nije konačni, jer još uvek dolaze prijave novih za sve razrede. Zgrada gimnazije i inventar bit ĥe tokom ove neĥeĥe predani zakladi škole. Opština ĥe ubrzano posvršavati još potrebne radove, kako bi zgrada odgovarala namešenoj svrsi.

Velika sokolska štafeta

Radovi na organizaciji velike sokolske štafete Saveza sokola privode se kraju. Nacrti pojedinih pruga umnoženi su i biće ovih dana razaslati župama.

Izračunato je i vreme za koje treba da trkači iz najudaljenijih krajeva prenesu štafetu u Beograd. Za oko 52 ĥasa biće preneti štafeta iz cele zemlje u Beograd.

Trkači pruge broj III polaze iz Šibenika 4 sept. u 8 ĥ. 54 min. a iz Cetinja istog dana u 13 ĥ. i 15 min.

Trkači pruge broj II polaze iz

Celja 4 sept. u 10 ĥ. 38 min. iz Kranja istog dana u 13 ĥ. 34 min. sa Sušaka istog dana 13 ĥ. i 36 min. Zagreba 5 sept. u 3 ĥ. 37 min.

Trkači pruge broj I polaze iz Maribora 5 sept. u 5 ĥ. 26 min. iz Petrovgrada 6 sept. u 1 ĥ. 03 min.

Trkači pruge broj IV polaze 5 sept. oko 13 ĥasova iz Skoplja.

Sve štafete moraju biti u Beogradu 6 sept. u 12 ĥ. i 30 min. na Terazijama.

Učestvovaće oko 7000 trkača. I. S.

VAŽNO UPOZORENJE

U „Službenim novinama“, objavljena je 10 o. m. Uredba o regulisanju službenih odnosa lica pozvanih na vojnu vežbu prema poslodavcima.

Po § 9 ove Uredbe, propisi Uredbe primenjivaće se i na one služboprimce koji su se vratili sa vojne dužnosti posle 1 septembra 1939 godine ukoliko su zatražili ili u roku od 14 dana po stupanju na snagu ove Uredbe zatraže da se vrte u raniju slu-

Svi radnici i nameštenici koji su podnosili zahteve posle 1 septembra 1939 godine za povratak u raniju službu posle povratka sa vojne dužnosti, a koji nisu primljeni u raniju službu imaju pravo do 25 avgusta 1940 godine zaključno da ovaj zahtev ponovo istaknu i po potrebi se posluže pravom predviđenim u ovoj Uredbi.

Uredba važi za teritoriju cele Kraljevine.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Nedavno je opet govorio na londonskom radiu general ed Gol, koji je između ostalog rekao i ovo:

„Danas se već jasno vidi da je vlada u Višiju izvršila zločin kada je sklopila primirje, jer je već sada svima jasno da je Francuska porobljena. Medutim, Francuska se mogla još boriti, jer je tada raspolagala znatnim odbrambenim snagama, dok je ratni potencijal Velike Britanije počeo da dostiže svoj maksimum, a ogromne količine najmodernijeg ratnog materijala je obećala Amerika“.

Potapanje grčke krstarice „Helli“ po nepoznatoj podmornici izazvalo je razumljivu senzaciju Uprkos svima nastojanjima, do sada nije uspelo utvrditi kome pripada podmornica, koja je torpedovala »Helli«. Neki ispreduju ovaj slučaj sa uništenjem »Athenije«.

Kako javlja „Reuter“, načelnik generalštaba sovjetske vojske, general g. Saposnikov, smenjen je na svojoj molbu iz zdravstvenih razloga, a za novog načelnika generalštaba naimenovan je general Mereškov.

Novi načelnik generalštaba sovjetske vojske g. Mereškov zadržaće i dalje položaj pomoćnika komesara narodne odbrane.

Istovremeno je dosadnji komandant vojne inspekcione oblasti, maršal Budoni, postavljen za prvog pomoćnika narodnog komesara za vojsku.

Prema izveštaju italijanske vrhovne komande, italijanske ĥete zauzele su Britansku Somaliju, posle petnaestdnevne ofanzive i ušle u Berberu. Engleska vlada izdala je saopštenje, da je povla-

čenje britanskih trupa iz Somalije uspešno završeno.

Britanska Somalija, o kojoj se sada mnogo piše povodom prodiranja italijanskih ĥeta u taj engleski protektorat graniči sa francuskom Somalijom i Abisinijom, a zaprema 176.000 kv. km., sa 350.000 stanovnika. Glavni grad je Berbera, važna luka na Adenskom zalivu, sa 30.000 stanovnika. Drugo važno mesto je Zeila, takoder važna luka u Adenskom zalivu, koja se nalazi na krajnjoj taĥci Britanske Somalije, tek 50 km. daleko od Džibutija, glavnog mesta Francuske Somalije. Somalijom se protežu jaki planinski masivi. Zemlja je prilično neprohodna. Saobraćaju služe četiri glavna puta.

Nemaĥka je oglasila blokadu Engleske a Italija i blokadu njenih kolonija u Africi. Već je potopljeno nekoliko brodova. Akcija u vazduhu nastavlja se, iako ne tolikom žestinom kao prvih dana. Vojni objekti još uvek su glavni cilj napadajima aviona jedne i druge strane. I lord Halifax i Ĉerčil ponovo su izjavili rešenost Velike Britanije da se bori do kraja.

Kako novine javljaju Japan i Australija spremaju pakt o prijateljstvu.

Predsednik USA g. Roosevelt i predsednik Kanadske vlade g. King, dali su izjavu, u kojoj su istakli potrebu obrazovanja zajedniĥkog odbrambenog veća USA i Kanade, koje će uskoro osnovati, obzirom na ozbiljne događaje u svetu.

Italijanska štampa ističe da se Egipat nalazi pred sudbonosnim događajima. Pritisak Italije sa dve strane na granici Egipta izgleda da je vremenski sve bliži.

Nađite nove pretplatnike „Sokolskom Glasniku“

Živela svesna omladina

Kako je i „Sokolski Glasnik“ pisao, Kraljevski aeroklub „NAŠA KRILA“ je ovog leta raspisao konkurs za prijem u pilotske škole. Sada Kraljevski aeroklub objavljuje, da se prijavio velik broj kandidata, pa da se usled toga obustavlja prijem novih prijavi za ovu godinu, a svi kandidati za pilotsku školu, koji su do sada podneli pismene prijave sa dokumentima biće u najskorijem vremenu obavesteni o daljem postupku.

Zar to nije još novi dokaz više budne nacionalne svesti naše uzdanice, koja je spremna da se stavi u službu Otadžbini, kao čuvar našega neba!

Kulturni život naše prestonice

Umetniĥko pozorište u zajednici sa Radno Beogradom, priredilo je prve sveĥane festivalne igre pod otvorenim nebom na Kalemegdanu. Kao prva pretstava davan je komad „Dunlo Maroje“ od slavnog dubrovaĥkog pisca Marina Driĥina.

Gledalište je bilo dupkom puno gledalaca, koji su se oduševili savršenom igrom glumaca i lepom komada. Priređeno je i par koncerata velikog radno orkestra, kao i večeri narodnih pesama, a kao premijera davana je komedija „Mandragola“, od Makijevelija. Jm.

Živ rad u Sokolskoj župi Osijek

Dana 15 avgusta održan je u Osijeku vanredni sastanak društvenih i ĥetnih načelnika, na kojem su bile zastupljene 22 sokolske jedinice. Ispred Naĥelništva saveza prisustvovali su br. Bogner, zamenik saveznog načelnika.

— Na sastanku su raspravljene sve pojedinosti u pogledu organizacije prenošenja savezne štafete kroz područje ove župe na dan 6 septembra o. g. Štafeta će se preuzeti od bjelovarske župe kod Podravske Slatine i kod Iloka predaće se novosadskoj župi. Put kroz područje ove župe podeljen je na 3 sektora: od Podr. Slatine do Valpova, od Valpova do Trpinje i od Trpinje do Iloka. Vodstvo ovih sektora dodeljeno je zamenicima župskog načelnika, braći: Petelinu, Slijepčeviću i Hodovskom. Izvršena je podela trkaĥkih staza, te je određen broj trkaĥa za svaku jedinicu, koja će učestvovati u prenosu štafete.

Na sastanku je još rešeno, da se održi dvodnevni teĥaj odbrambenosti i to u dane: 24 i 25 avgusta o. g. Teĥaj je obavezan za sve društvene i ĥetne načelnike, a iz svake jedinice može učestvovati još po jedan ĥlan, prvenstveno zamenik načelnika.

Na 1 septembra održaće se u Osijeku župsko lakoatletsko takmičenje, koje će ujedno služiti kao izbirno takmičenje za meĥužupsko lakoatletsko takmičenje u Zagrebu 6 septembra o. g.

Dana 15 septembra održaće se

u Borovu župsko patrolno bojno takmičenje od po 3 ĥlana ili naraštajaca. Opseg takmičenja je: vožnja biciklom 3 km., hodanje odnosno trĥanje sa raznim zaprekama 1 km., bacanje granate, te streljanje. Istoga dana održaće se u Borovu župsko finalno takmičenje u odbojci. Dan ranije tj. 14 septembra namerava sok. društvo Borovo prirediti svoju javnu vežbu na veĥer, pod reflektorima.

B. S.

U nedelju 4 avgusta o. g. održano je u Kneževu šesto okružno lakoatletsko takmičenje ĥlanova i naraštajaca belomanastirskog okruĥja. Uzelo je uĥešća 5 jedinica sa 25 vežbaĥa.

Na takmiĥenju postigli su prva mesta ovi takmiĥari: kod ĥlanova: br. Paškualini iz Br. Vrh i br. Trbić iz Jagodnjaka u skoku u vis 155 cm; br. Burnik iz Kneževa u skoku u dalj 5.60 m.; br. Krilov iz Darde u bacanju kugle 9.60 m; br. Burnik iz Kneževa u trĥanju na 100 m 13.1ĥ. Kod naraštajaca: br. Đurić, br. Zundanić iz Darde i br. Mišljenović iz Jagodnjaka u skoku u vis 145 cm; br. Tutorov iz B. Vrh u skoku u dalj 5.10 m; br. Tutorov iz Br. Vrh u bacanju kugle 11.80; br. Grubić iz Darde u trĥanju na 100 m 13.1ĥ.

Po postignutim bodovima konaĥni rezultat takmiĥenja je sledeći: 1) Darda 54 boda; 2) Br. Vrh — Seĥerana 46 boda; 3) Jagodnjak 30 boda; 4) Kneževo 27 boda; 5) Beli Manastir 2 boda.

B. S.

ČITAJUĆI NOVINE...

„DUHOVNO HARANJE I PUSTOŠENJE NAŠE SREDINE“

„Novo Doba“ objavljuje vrlo karakteristične izjave splitskog advokata g. Dr. Pederina u njegovoj polemici sa vođom HSS u Splitu g. Paškom Kaliferom. Nas, kao nepolitički list ne interesuje politički predmet polemike ali su za nas i te kako karakteristični izvesni zaključci g. Dr. Pederina koji potvrđuju naše konstatacije o društvenoj atmosferi, koju su stvorili pod pritiskom ulice, izvesni politički prvaci u ovom lepom i odličnom nacionalnom delu Otadžbine. G. dr. Pederin, koji je član HSS od 1929 do dana današnjeg kaže, pored ostalog, u ovdju svoje polemike:

„Istina je da sam poslije slova (!) ispovijedao Jugoslovensku orijentaciju i toga se ne stidim. Tu sam orijentaciju, davno prije svjetskog rata, čestito usvojio iz spisa blagopokojnog Stjepana Radića i usmenog saobraćaja sa njim...“

Dobro je da je g. dr. Pederin potsjetio na jugoslovenska učenja braće Radića mnoge svoje suparalice koji se u ovom pitanju ni malo ne razlikuju od starih Radličevih protivnika frankovaca i koji su ova Radićeva učenja u jedinstvu našeg naroda ožigosali kao „samrtni greh“.

All g. dr. Pederin otkriva svojom polemikom i zastor za one zagušljive moralne atmosfere koju podržavaju u tom kraju politički

demagozi. G. dr. Pederin govori o „moralnoj pustoši“ o „duhovnom haranju i pustošenju naše sredine“ i žali za takvom sudbinom Dalmacije koju su „zastupali i u ime nje govorili ljudi raznog nacionalnog ideala ali sve ljudi velikog formata, velikog srca, velike pristojnosti i visokih moralnih kvaliteta“.

G. dr. Pederin kaže da on „prvi javno kaže ono što i ovaj kulturni grad i ova kulturna zemlja misli“, da je kroz njegova usta „progovorila savjest i Dalmacije i Splita...“, zbog „moralne pustoši u našoj sredini...“

Mi verujemo i te kako g. dr. Pederinu kad govori o moralnoj pustoši. Mi smo nju osvetlili u nizu naših izveštaja i dopisa o teroru ulice čije su žrtve bile u prvom redu naši Sokoli koji su ostali verni Jugoslovenskoj ideologiji, koju je g. dr. Pederin usvojio iz spisa pok. Stjepana Radića i koji će joj, ma šta se desilo, ostati i dalje verni. Ali da li je zdravo za politički odgovorne faktore da se dopušta održavanje takve atmosfere „moralnog haranja“ koja je počela da guši i odlične pristalice HSS u tom kraju. Mi Sokoli, koji smo najteže stradali od politike ulice svesni smo da ništa nismo učinili da se stvori taka atmosfera i naš opšti lojalan stav kao i naše jugoslovensko gledanje omogućuju i sada svaku zdravu saradnju na korist jugoslovenske otadžbine i dobro Banovine Hrvatske.

Naša sokolska štampa piše:

SOKOLSKO SELO

Septembarski broj „Sokolskog Vesnika“, lista za vaspitanje sokolske dece i naraštaja, koga izdaje u Sremskoj Mitrovici brat Dimitrije Rašić, donosi veliki broj članaka i pesama povodom rođendana Nj. V. Kralja. Naročito je značajan članak o radu Narodnih univerziteta na selu, povezanih sa sokolskim jedinicama i dopis o sokolskom životu u selu Višnjičevu, u kome se između ostalog kaže:

„Održan je sastanak, na kome je izabran odbor za podizanje „Spomen-doma Filipa Višnjića“, u koju će zgradu biti smeštene pored Sokolske čete — sve mesne ustanove, kojom prilikom su govorila braća: Dimitrije Rašić pref. Nar. univerziteta, škol. nadz., Stevan Cerovečki upr. o. šk. i Miloš Drmanović starešina Sokolske čete.

Istoga dana prilikom pomenu-toga skupa priređena je putujuća izložba radova sokolskog obeležja učitelja i dece škola sreza sremsko-mitrovačkog, izradenih u toku prošle škol. godine, u cilju širenja i jačanja sokolske misli među seljačkom omladinom. Najlepši predmeti ove izložbe bili su radovi iz Višnjičeva kao: crkva na Oplencu, bista Filipa Višnjića, Sokolska zastava, vežbe sokolika itd.“

Dalje se spominje kulturni rad Narodnog univerziteta u tom uzornom sokolskom selu. Nedavno je pred 250 seljaka održao predavanje o temi „Kralj Soko“, prof. Dr. Fran Tučan iz Zagreba.

Гласови штампе

„Народна одбрана“, гласило истоименог друштва, пишући у 31 броју о Балкану као „интересној сфери“ у чланку: Кома то треба?, каже између осталог и ово:

„Данас је друга трка за Балканом. За његовим идеолошким освајањем. Та борба, поново, раздваја и цепа народне снаге. А, кад се двоје свађају, трећи се користи.

Ми знамо да живимо у доба општих борби за превласт појединих доктрина. Не знамо која ће од њих победити, односно која ће имати више успеха. Све то зависи од многих околности. Али, једно знамо: не расте свака биљка на сваком земљишту.

Поред тога, желимо да истакнемо још неке моменте. Ново време носе нови људи. Међутим, шта видимо код нас! Иста она лица која су до јуче служила ономе што данас нападају, хоће да буду претставници нечега новог, судбоносног, и у томе не презају ни пред чим.“

У „Вараџдинским Новостима“ пише др. Хинко Кризман, бивши министар о раду подземних елемената, па каже између осталог:

„Ми смо до сада ради рачуна и укрштених интереса великих сила остали поштеђени од крвавог рата, али онај други рат, за народну душу, води се већ и у нашој народној кући.“

Затим помиње познате летке ширене у Загребу поводом рођендана др. Мачека, па наставља:

„Има тога отрова већ много. Тровање почиње, када се хвали и слави туђа сила и од ње неко добро чека. Шире се луде приче и лажи да ће се догодити ово или оно, да ће доћи овај или онај. Старо ropство приказује се као нова слобода, расуло и пропаст рише се као нови ред и спас. Све то има за сврху и последицу, да се смутити народна свијест и да се у народној души ствара истодобно луди, немоћни страх или још луђа, безбрижна нада.

Овом тровању, овим лажима и лудостима треба да навијесте све добре народне снаге рат и борбу до истраге. На сваком мјесту и у свакој прилици треба устати против брбљавца и смутљивца и сузбијати све што руши народну слогу, слаби народну снагу и одбрану. У овој олуји, која

витла свијетом требаће нам и памет и слога и снага да се одржимо и своје право на слободни народни живот одбранимо.“

Београдско „Време“ доноси у броју од прошле недеље чланак: „На јединственом државном, привредном и царинском подручју мора се водити само једна економска политика“, у коме каже између осталог и следеће:

Указали смо на парадокс да Југославија — четврта земља у Европи по богатству у шумама — ове године мора да увози за потребе Војводине, дрва за огрев из Румуније. Јуче је објављен коминике Сталног одбора централних привредних установа и удружења са подручја Дунавске бановине у Новом Саду, који објашњава због чега је дошло до ове ситуације.

Поменути коминике категорички тврди, а истовремено наводи и доказе, да је Банска власт Бановине Хрватске забранила сваки извоз дрва за огрев са овога подручја. У вези с тим настале су тешкоће које нећемо моћи без великих жртава да пребродимо. Али је она, уједно, показала да се на једном јединственом државном привредном и царинском подручју не може водити различита економска политика, нарочито не у случајевима када донете мере тангирају интересе народне целине. А то је баш овде случај.

У вези са намераваним реформама као и поводом седнице Краљевске владе, која ће бити одржана у Загребу, на годишњицу споразума, у свечаној сали Банских Двора, 25. о.м., „Хрватски Дневник“ доноси уводни чланак у недељном броју, који овако завршује:

„Кад је говор о реформама, треба имати пред очима, да средишња влада може доносити одлуке само о стварима своје компетенције. Према томе одредбе господарске и социјалне нарави не могу и неће тангирати власт и права бана Хрватске као носиоца хрватске аутономије. А у којем ће се правцу кретати реформе у Хрватској, није тешко погодити. У Хрватској се власт налази у рукама пристаха хрватског сељачког покрета, па је сасвим разумљиво да се све те реформе могу и смију водити само у духу начела дра Антуна и Стјепана Радића.“

Прва радна чета београдског соколства забележила је лепе успехе

Проблем сељака и сељаштва јесте један од оних проблема који се често помињу и које покушавају да реше многи стручњаци решавајући га у кабинету а не на терену.

Имајући пред очима овај проблем, као и питање где ће се летовати, а сећајући се примера радне чете брата Др. Лазе Поповића, Соколско друштво Београд VI организовало је соколско друштвену радну чету. У састав чете су ушли млади људи орни да се упознају са свим животним питањима и са тегабама сељаковог рада.

За боравак радне чете је одређено село Милошевац (Смедерево) у које су учесници радне чете допутовали са много воље и расположења. За четни стан је узета једна кућа од четри одељења коју је ставио на расположење један од културнијих сељака овог села.

Долазак радне чете у село пао је баш у време највећих сеоских радова а жетва је била у

јеку, а сељаци заморени радоом и бригом, и физички и психолошки, са неповерењем су гледали у учеснике који су им прилазили.

У циљу што бољег упознавања са сеоским живљем, у заједници са тамошњом Соколском четом организована је једна добро посећена приредба.

Потом се пришло сеоским радовима. Нарочито је помагано сељацима при жетви и вршају.

Ценећи овај рад радне чете сељаци су своје држање променили, и док су у прво време с интересовањем али неповерљиво гледали у њен рад, доцније су искрено и срдечно поздрављали сваки њен корак.

Сељаци, којима је радна чета ма шта помогла, осећали су се горди и са поштовањем су говорили о њеним члановима, подвлачећи да су само соколи могли бити ти који ће помоћи сељаку са толико воље и љубави.

Резултат рада радне чете биће накнадно објављен.

С. Ђ.

Sokolski Zagreb se sprema za proslavu 6 septembra

У жељи да на особито svečan način proslavi ovogodišnji rođendan Nj. Veličanstva Kralja, svoga uzvišenog starešine i da tu proslavu obilježi značajkom posljednje godine Sokolske Petrove petoljetnice, Jugoslovensko sokolstvo u svih dvadeset i pet župa punom parom vrši pripreve za proslavu 6 septembra. Na samoj proslavi u Beogradu sve će župe biti zastupane po naročitom delegatu i deseterici viđenijih članova. Isto tako toga će se dana naći u Beogradu svi župski barjaci. Sokolska župa Zagreb također je izdala svojim jedinicama smjernice za proslavu Kraljevog rođendana. Na temelju tih smjernica Međudruštveni odbor zagrebačkih sokolskih društava ustanovio je na svojoj sjednici od 13 o. m. j. ovakav raspored proslave u Zagrebu: 1) Ispraćaj štafete. Tačan dan i sat javit će se pravodobno. 2) Na sam rođendan prisustvovat će delegati sokolstva blagodarenjima u svim crkvama i bogomoljama. 3) U 9.45 s. održat će se smotra svega članstva i naraštaja na vježbalištu Sokola 2, a odmah iza toga svečana sjednica svega članstva u dvorani. 4) Nakon svečane sjednice starješinstvo župe i starješine društava polaze na čestitanje g. Banu. 5) U 15 s. popodne održat će se na Sokolskom stadionu Kralja Aleksandra žeste međužupske utakmice. 6) U 20 s. Sokolsko veče u prostorijama Sokola I (Bogovićeva 7). Možebitne izmjene rasporeda bit će pravodobno objavljene. Konačno će se toga dana obdariti veći broj oskudnih pripadnika odijelom i obučom, te se i ovim putem mole imućnija braća i sestre da u tu svrhu doprinesu svoj obol. Zdravo! Predsjedništvo Međudruštvenog odbora zagrebačkih sokolskih društava. Dr. Gavrančić, v. r.

Sokolstvo u borbi

DOKLE TO...?

Nakon premještaja sestre načelnice i tajnice uslijedilo je za varaždinsko Sokolsko društvo daljnje neugodno iznenađenje.

Po »potrebi službe« premješten je u Gospić brat Stare Jože. Kao odličan tehničar bio je kroz dugoo vremena duša sokolane, obavljao je ranije dužnost župskog pak društvenog načelnika, podstarješine društva i t. d.

Varaždinsko društvo zaista odlaskom brata Stare Jože gubi mnogo i to je upravo ono, što se je htjelo.

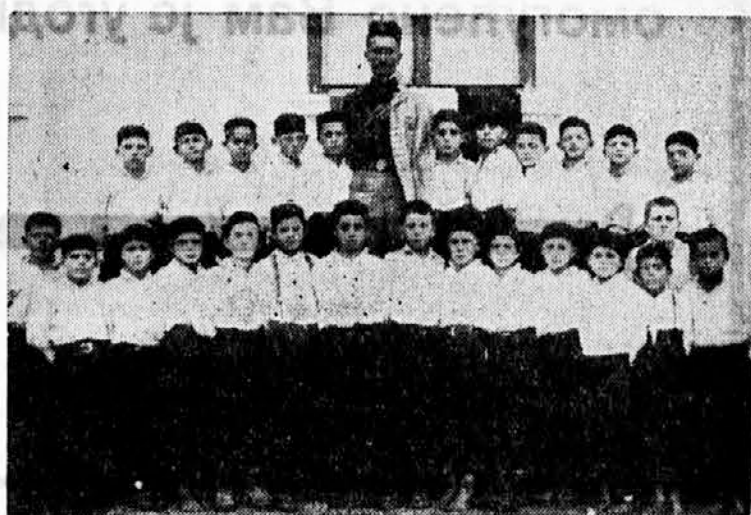
DALJNJE PROGANJANJE SOKOLA U ŠIBENIKU

Nakon jedne malo poduže pauze počela je Šibenska općina daljnjim otpuštanjem namještenika Sokola. Otpušteni su:

Livaković Mate, podvornik, oženjen bez djece nakon 10 godina stalne službe i

Dulibić Ivan, telefonista, otac 3 djece, bez igdje icesa, nakon 5 godina stalne službe.

Vjerujemo da se spremaju još daljnja otpuštanja nekolicine naših članova čim se povrate iz vojske, jer sada nemaju zakonskog oslonca.

Muški podmladak Sokolskog društva Las. Sjeničak

Pregled sportskih događaja u zemlji i vani

◆ U Mariboru je održano plivačko prvenstvo Slovenačkog plivačkog Saveza. Pobjedila je »Ilirija« iz Ljubljane sa 252 boda. U Vaterpolu »Ilirija« je pobjedila MPK sa 9:02.

◆ U počasni odbor velike »Biciklističke trke oko Srbije izabrani su: g. g. Dragiša Cvetković, prets. Kr. vlade, ministri: Dušan Pantić, gen. Milan Nedić, Dr. Juraj Šutej, Milan Antić, i g. g. Colak Antić, Ante Mastrović, Jevrem Tomić, Vuk-Aračić Milivoje, Dr. Milan Stijić, Velja Popović, Dragomir Drinčić, zatim direktori i urednici velikih beogradskih listova i mnogi ugledni beogradski građani.

◆ Na nacionalnim motociklističkim brdskim trkama u Mariboru najbolje vreme dana postigao je dr. Aleksandar Hribar (MK »Beograd«) postigavši prosečnu brzinu od 72,637 km. Takmičilo se je 92 vozača iz: Ljubljane, Zagreba, Maribora, Kranja, Celja, Varaždina i Beograda.

◆ Medunarodni tenis - meč Nemačka — Hrvatska održaće se verovatno 24 i 25 ov. mes. u Osiijeku. Nemačku će zastupati fon Kram i Henkel, a Hrvatsku Punčec i Palada.

◆ Sovjetski fudbaleri pobedili su reprezentaciju Sofije sa 7:1 (4:1). Sudio je ruski sudija Usov.

◆ Splitski »Haiduke« u prvenstvu Hrvatske fudbalske lige tu kao je u Splitu osječku »Slaviju« s rezultatom 6:1 (4:0).

◆ Novi svetski rekord ga 3.000 metara postavio je švedski lakoatletičar Kelerne Donson, postigavši vreme od 8:09.

◆ Ministar fizičkog vaspitanja naroda g. Dušan Pantić otputovao je avionom u Berlin, gde ostaje nekoliko dana, za koje će vreme razgledati sportske ustanove u Berlinu.

◆ Turci su predložili da se Balkanske igre ne odlažu zbog međunarodne situacije, nego da se sa skraćenim programom i ograničenim brojem učesnika, održe sredinom oktobra, u Carigradu.

◆ Na državnom prvenstvu u Splitu, pobjedila je ljubljanska »Ilirija« splitski »Jadran« sa 66:42 boda. U vaterpolu pobjedio je »Jadran« sa 6:0 (3:0).

◆ U Lionu je umro poznati vođa sporta Degranž, direktor i osnivač sportskog lista »L'Oto«. Umro je u 75 godini, posle jedne operacije. Degranž je bio najveća sportska figura Francuske i prvi rekorder u biciklizmu. On je stalno priredivao poznatu trku »Tur de France«.

◆ U Prvom kolu Srpske lopačke lige odigrane su ove utakmice: »Jugoslavija« (B) — »Bata« 2:2; »Jedinstvo« — »Zak« 1:0; »Bask« — »SSK« 3:0; »Vojvodina« — »Jugoslavija« (Jabuka) 2:0; »BSK« — »Građanski« (Skoplje) 5:0; Tabela prvenstva izgleda ovako: BSK 2, Vojvodina 2, Jedinstvo 2 boda, Jugoslavija (iz B.) 1, Bata 1 bod.

◆ U Hrvatskoj ligi odigrane su ove utakmice: »Konkordija« — »Sašk« 1:0. »Slavija« — »Split« 6:0.

◆ Mađarski prvak »Ferencvároš« pred 7000 gledalaca, u Subotici, pobjedio je »Bačku« sa 2:1 (0:0)!

◆ Zagrebački »Železničar« pobjedom nad Varaždinskom »Slavijom« postao je član Hrvatske lopačke lige.

◆ Osnovan je »Veliki kup« za koji će igrati po 4 najbolja fudbalska kluba Srpske i Hrvatske lige.

◆ Na biciklističkoj trci Ljubljana — Zagreb (144 km.) prvi je stigao Prosinak, postigavši vreme 4:14,47. Ivan Sedlaček

Prosvetno delo sokola Celje - Matica

Prosvetni odbor Sokolskoga društva je zaključio prvo polovično leta z dokaj dobrimi uspehi. V prvem tromesečju so bili 4 debatni večeri, ki jih je vodil br. dr. Farkaš in obravnaval temi: »Sokolsko bratstvo« in dr. Tyršev članek: »Naša naloga, smer in cilj«. Vršila sta se dva družabna večera, eden za naraščaj, drugi za članstvo. Za deco je bilo prirejeno pustno rajanje. Izletov je bilo 7, od teh dva smučarska, posebej za članstvo, posebej za deco, 4 izleti za naraščaj v zvezi z obrambo vzgojo in en izlet članic na Pohorje. Brat prof. Mlinar je imel dvakrat nagovore pred vrstami. Društveni orkester je nastopil štirikrat. S prosvetnim odborom je spojena novinarska služba, ki jo opravlja brat prosvetar. Poročevalska služba je bila izredno zaposlena, saj je bila na vidiku proslava petdesetletnice, spojene z velikim pokrajin-

skim zletom. Ni se čuditi, da se je v sokolskem in drugem dnevnem časopisju napisalo v prvih šestih mesecih nič manj ko 25 člankov, 8 poročil in 95 krajsih in daljših dopisov in notic. Preložitve zleta je društvenega novinarja temeljito razbremenila, toda navzlic temu je še vedno dovolj dela, ker se zavedamo, kakšne važnosti je za našo stvar naš tisk. Meseca junija je izšla »Zgodovina Celjskega Sokola«, ki jo je napisal gimn. prof. br. Janko Orožen. Knjiga je bogato ilustrirana in vsebinsko na višku, za kar jamči ime pisca. Stane v platno vezana s poštnino Din. 53.— Dramski odsek se ni mogel uveljaviti radi pomanjkanja moči. Upamo, da mu bo v nastopni sezoni uspelo, pokazati nekaj uspehov. — Stanje knjižnice se ni spremenilo. Društvo je naročeno na vse sokolske liste in vrsto drugih revij.

Sokolska štedna i kreditna zadruga u Splitu

Stanje na dan 31 jula 1940
Aktiva: Blagajna je primila 548.190,75, izdala 546.031,31, stanje 2.159,44. — Zajmovi: izdano 365.273, povraćeno 147.118, stanje 218.155. — Tekući računi: izdano 461.160,50, primljeno 229.742,46, stanje: novčani zavodi 144.688,04, zadrugari 86.730. — Tiskanice: 4.209,75. — Inventar: 230. — Poslovni udjeli kod revizijskog saveza 1.000. — Troškovi 1.081,21. — Ukupno aktiva: 458.253,44. — Pasiva: Uloži n: štednju: uloženo 579.330, dignute 178.749,56, stanje 400.580,44. — Sitna štednja: 3.391. — Poslovni udjeli zadrugara: 31.050. — Re-

zervni fond: 5.120. — Socijalni fond: 1.560. — Prosvjetni fond: 1.560. — Dohotci: 14.992. — Ukupno pasiva: 458.253,44. — Ukupni promet: 3.132.897,54, novčani promet: 1.094.222,06. — Zadruga ima 310 zadrugara sa 1.250 poslovnih udjela.

„Путник“

планинарско-туристичка ревија. Издање Друштва Фрушка Гора у Новом Саду

Бр. 2, за месец јули доноси чланак нашег академика, г. Вељка Петровића „Похвала равници“, где он на јединствено леп и занимљив начин износи лепоте наше равнице која такође има својих чари. После се ређају чланци: „Јужна Србија“ од Владана Богдановића, „Легенде о Бјеласици“ од Саве Меденице, Свети Стефан у Паштровићима од Јерка Чулића, „Јајце“ од Адама Угриновића Директно питање туризма посвећен је чланак: Изгледи на наш туризам“ од Станислава Бајића, затим преглед рада Путника друштва за саобраћај путника и туриста у Краљевини Југославији у 1939 години, Заседање туристичког комитета привредног савета Балканског споразума, Споразум о развијању туризма између Југославије и Мађарске. Као додатак листу налази се и Весник Друштва Фрушка Гора.

Годишња претплата 50 дин. Добија се у свима већим књижарама, а непосредно од Друштва Фрушка Гора у Новом Саду.

J. ORAŽEM
RIBNICA - Osnovana 1881 g.

Zdravlje, snaga i ljepota tijela postizava se sa tjelovježbenim spravama specijalne Tvornice gimnastičkih sprava

ПЛАТНА ДАМАСТЕ ЗА ПОСТЕЛЈЕ ЖОРГАНЕ И ДУШЕКЕ

„УДАВАЧА“
В. Л. Д. Д. СТОЈАНОВИЋ, ПАШИЊЕВАЗ

ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР М. МИТРОВИЋ

Теразије 22 (до Москве)

има швајцарских часовника за руку и џеп, златног накита, кристала, сребра, лехара и плакета

браћи и сестрама попуст
Цене врло солидне. Стручан рад
Тражите цене за израду **КЛИНАЦА И ЗНАЧАКА**

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ

Ш ЕНГЛЕСКИХ ШТОФОВА - СТАМЕНКОВИЋ И КОМП. Ш

КНЕЗ МИХАЈЛОВА 31 — ТЕЛЕФОН БР. 20.707

○ Има увек на лагеру велики избор ЕНГЛЕСКИХ ШТОФОВА ○

Ф ЗА МУШКА ОДЕЛА, ЗИМСКЕ КАПУТЕ И БЕРЦИХЕРЕ - МАНТЛОВЕ КАО И ЗА ДАМСКЕ КАПУТЕ - МАНТЛОВЕ И КОСТИМЕ. — ПРИБОР ПРВОКЛАСАН. Ф

Авионима Аеропута

омогућено Вам је угодно путовање између следећих места:

БЕОГРАД	СПЛИТ
ЗАГРЕБ	ПОДГОРИЦА
ЉУБЉАНА	БАР
НИШ	СОФИЈА
СКОПЈЕ	БУКУРЕШТ
БОРОВО	ВЕНЕЦИЈА
САРАЈЕВО	МИЛАНО
ДУБРОВНИК	ПЕШТА